

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 345/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om kriterier för yrkessjukdom, ersättningar och anvisningar vid arbetsrelaterad coronasmitta

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 345/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Mia Laiho /saml m.fl.:

Hur har regeringen gett anvisningar åt arbetsgivare, aktörer inom företagshälsovården och anställda inom social- och hälsovården och även i andra riskfyllda arbeten i frågor som gäller COVID-19-yrkessjukdomar/olycksfall i arbetet,

hur har regeringen bedömt/definierat kriterier för arbetsrelaterad yrkessjukdom i fråga om COVID-19,

hur ämnar regeringen säkerställa att ersättningar som bestäms i lagen uppfylls för personer som får en arbetsrelaterad infektion,

hur säkerställer regeringen att kostnader som uppstår på grund av biologisk exponering i arbetet styrs till rätt instans för betalning och

hur har regeringen förberett sig inför uppföljning och eventuellt rehabiliteringsbehov av personer som smittas av coronaviruset i sitt arbete samt eventuella dödsfallsersättningar?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Med yrkessjukdom avses en sjukdom som sannolikt huvudsakligen orsakats av att en arbetstare exponerats för en fysikalisk, kemisk eller biologisk faktor i samband med arbete eller resande som följer av arbetsuppgiften, på ett område som hör till den plats där arbetet utförs eller i en arbetsrelaterad utbildning.

Ersättningssystemet för yrkessjukdomar grundar sig på att man visar ett orsakssammanhang i två steg. För att sjukdomen ska kunna ersättas som en yrkessjukdom, förutsätts att det finns allmänt vedertagen medicinsk dokumentation för att exponering för ett visst agens kan leda till en viss sjukdom. Dessutom förutsätts att den insjuknade arbetstarens kan anses ha exponerats i sitt arbete för detta agens i så hög grad, att den kan ha orsakat sjukdomen i fråga.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 345/2020 rd

En diagnostiserad COVID-19-sjukdom kan därmed ersättas som en yrkessjukdom, om man kan visa det ovan nämnda orsakssammanhanget i två steg.

Om man diagnostiserar coronavirussmitta hos en arbetstagarare och om det finns en misstanke om att smittan har fåtts i arbetet, ska arbetstagararen meddela arbetsgivararen om detta. Arbetsgivararen ska åter anmäla detta till försäkringsanstalten omedelbart och senast tio vardagar efter att arbetstagararen anmälde smittan och misstanken till arbetsgivararen. Om arbetsgivararen av någon orsak inte gör en anmälan, kan arbetstagararen själv anmäla detta till försäkringsanstalten. Även vårdinrättningen kan väcka ett ersättningsärendet genom att ge till försäkringsanstalten en medicinsk utredning om arbetstagararens sjukdom. En läkare, som misstänker en yrkessjukdom, ska göra en anmälan till regionförvaltningsverket. Därmed kan arbetarskyddsinspektören utreda exponeringsförhållandena på arbetsplatsen.

För att en sjukdom ska diagnostiseras som yrkessjukdom krävs det en medicinsk undersökning, där det finns tillgång till tillräckligt mycket information om arbetstagararens arbetsförhållanden och exponeringen i arbetet. Undersökningar vid misstanke om yrkessjukdom görs oftast i första skedet i företagshälsovården.

För att COVID-19 ska kunna ersättas som yrkessjukdom, behöver därmed den försäkringsanstalt som behandlar ärendet information om i vilka förhållanden exponeringen för viruset har skett. I praktiken förutsätter detta att källan till virussmittan utreds och smittkedjan kartläggs. Utan dessa uppgifter kan försäkringsanstalten inte utreda sannolik och huvudsaklig exponering i arbetet. Vid olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar har försäkringsanstalten en omfattande utredningsskyldighet. Försäkringsanstalten ska skaffa nödvändiga utredningar för avgörande av ärendet. Ersättningsnämnden för olycksfallsärenden, som är verksam vid Olycksfallsförsäkringscentralen och styr ersättningspraxis, har gett anvisningar att försäkringsbolag ska begära om utlåtande om ersättningsärenden som gäller SARS-CoV-2-viruset och även om sjukdomen ska ersättas som en yrkessjukdom. Systemet för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar svarar för ersättningskostnaderna, hälsovården har alltid ansvaret för behandling och rehabilitering av patienten samt uppföljning av dessa.

Om det inte är sannolikt att exponeringen i arbetet är huvudsaklig, kan sjukdomen inte ersättas som en yrkessjukdom. Enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ersätts emellertid kostnader för behövliga läkarbesök för att utreda en skada och för undersökningar som läkaren utför och ordinerar även om det inte är fråga om en yrkessjukdom som ska ersättas. Dessutom ersätts behövliga kostnader för att inhämta de uppgifter om arbetsförhållandena som behövs för att utreda huruvida arbetstagararens sjukdom är arbetsrelaterad.

Om COVID-19-sjukdomen åter diagnostiseras som en yrkessjukdom, har arbetstagararen rätt till alla ersättningar enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar enligt de särskilda bestämmelser som finns i lagen. För sjukvård som ges inom den offentliga hälsovården betalas vårdkostnad enligt kommunfakturerings (fullkostnadsavgift) direkt till den kommun eller samkommun som svarar för produktion av vårdtjänsten. Kostnaderna för systemet för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar finansieras genom arbetsgivararnas försäkringsavgifter. En del kost-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 345/2020 rd

nader i systemet finansieras med fördelningsavgifter som tas ut årligen av försäkringsbolagen i proportion till premieinkomsten. Genom fördelningssystemet är systemet utrustat bland annat för finansiering av ersättningar för stora skador. Fördelningssystemet jämnar ut betalningsbördan under en längre tid och man kan täcka kostnaderna för en exceptionell uppgång av kostnadsnivån som eventuellt uppstår ett enskilt år.

Det har getts anvisningar på både allmän nivå och med hänsyn till olika branschens särskilda behov om hur man ska handla på arbetsplatser för att minska exponering och för att säkerställa arbetstagarnas säkerhet. Dessa anvisningar innehåller separata råd för arbetsplatser, arbetstagare och företagshälsovården. Anvisningarna finns på Arbetshälsoinstitutets och Institutets för hälsa och välfärd webbplatser, och de är kopplade till varandra. Förutom anvisningar har man sammanställt svar på vanliga frågor. I fråga om yrkessjukdomar är anvisningen att anteckna behövliga uppgifter så att de är tillgängliga om det görs en anmälan om skada och det ska bedömas om det är fråga om en yrkessjukdom.

Helsingfors 15.5.2020

Social-och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen